

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Hotărîre Apostolică despre folosirea exclusivă a limbii liturgice.

I.

Illme ac Revme Domine,

Amplitudinem Tuam minime latet, in nonnullis Hungariae paroeciis abusum irrepsisse, lingua hungarica in liturgicis actionibus utendi, quae, cum liturgica non sit, nullimode qua talis adhiberi potest: eo vel magis quod saepe Apostolica Sedes illicitam hanc praxim damnaverit, eliminandamque praeceperit.

Cum vero noverit Beatissimus Pater, canonicas ad rem praescriptiones nondum in debitum cultum ubique revocatas, munus mihi imponere dignabatur, cum omnibus Regni Hungarici Reverendissimis Praesulibus voluntatem Suam in hac gravi materia communicandi.

Exoptat igitur et mandat Sanctitas Sua, ut a Reverendissimis locorum Ordinariis diligens investigatio fiat, ad hoc, ut, si forte in sua propria Dioecesi damnanda praxis adhuc vigeat, prudenter sed energice abusus undequaque perimere sategant, dignitatemque restituant linguae liturgicae, quae utique in liturgicis functionibus, juxta canonicas sanctiones unumquemque ritum respicientes, solummodo adhibenda est.

Nec damnum aut offensio populi ex hoc rationabiliter timeri potest, cum hic tantum de liturgia et de lingua liturgica proprie sumptis agatur, in primisque de celebratione sacrosancti Missae sacrificii: ideoque sermo non sit de precibus publicis sed non liturgicis, et multo minus de privatis; nec de praedicatione verbi Dei et christiana fidelium instructione, quae in lingua vernacula, qua populus utitur, tradenda est, quinimmo in diversis linguis, si una ab omnibus sufficienter non intelligatur. (Instructio S. Congregationis EE. et RR. ad Revmos Episcopos Hungariae data die 28 Maji 1896, N. IX.)

Haec in cleri et populi mentem revocare Reverendissimi Episcopi non omitant; et insimul christianam plebem doceant de gravissimis ac sanctissimis rationis momentis, quibus S. Sedes movetur in condendis ac tuendis legibus circa linguas in sacrosanctis mysteriis et divinis officiis adhibendas, ac de stricta obligatione, qua Pastores et ecclesiastici Ministri adstringuntur, omnem curam impendendi,

ut sanctorum rituum et sacrae liturgicae disciplinae puritas semper custodiatur et ubique servetur, secundum ejusdem S. Sedis sapientissima decreta et prudentissimas normas. Circa vero ea, quae in hac re eis occurrerit, sicut et de opportunis adhibitis remediis, iidem Reverendissimi Ordinarii ad S. Sedem referre, vel ad Apostolicam Nuntiaturam, non graventur.

Sciunt autem Reverendissimi Episcopi, Regium Gubernium Hungaricum, ut haec S. Sedis praescriptio de vernacula lingua in sacra liturgia nunquam adhibenda religiosissime observetur, Sacrorum Antistitibus omne auxilium et assiduam operam, quemadmodum pacto se obstrinxit, fore collaturum.

Haec cum Amplitudine Tua, Summi Pontificis jussu, communico, et occasionem libenter arripio sensus reverentiae meae ac studii erga Te profitendi, quibus permaneo

Amplitudini Tuae

Viennae, ex aedibus Nuntiaturae Apostolicae, die 28 mensis octobris, anno 1912.

addictissimus in Chr.

† *Raphael Archiep. Laodicen.*
Nuntius Apostolicus.

II.

Nr. 7950—1912.

Excellentissimo ac Reverendissimo Domino Raphaeli Scapinelli de Leguigno Archiepiscopo Laodicensi, Nuntio Apostolico

Wien

I. am Hof 4.

Excellentissime ac Reverendissime Domine!

Die 28 Octobris 1912. datam epistolam encyclicam, qua Excellentia Vestra Reverendissima Hungariae praesulibus Beatissimi Patris iussu urgere dignabatur munus invigilandi, ut in actionibus liturgicis solummodo lingua liturgica uniuscuiusque ritus adhibeatur, accepi et clero archidioeceseos curae meae pastoralis concredita notam facere volo. Cum vero in ritu graeco distinctio inter preces publicas liturgicas ac non liturgicas vix fieri possit, sed hae preces omnes in Euchologio ceterisque libris liturgicis comprehendantur, et liturgicae dici possint ac debeant, quum sacramentorum ac sacramentalium administrastrandi formam respiciant: Excellentiam Vestram Reverendissi-

mam humillime rogo, ut mihi notum facere dignetur, utrum dictum Beatissimi Patris iussum cunctas has preces in memoratis libris comprehensas spectet?

Balázsfalvae die 26 Novembris 1912.

Excellentiae Vestrae Reverendissimae

humillimus famulus

*Victor Mihályi de Apsia*Archiepiscopus ac Metropolitae
Alba Iuliensis et Fogarasensis.

III.

Nuntiatura Apostolica No 832.

Viennae, die 20 Februarii 1913.

Excellentissimo Domino Dno V. Mihályi de Apsia Archiepiscopo Fogarasiensi

Blasendorf.

Excellentissime Domine

Dubium a Dominatione Tua Illma ac Revma, in litteris suis aestimatissimi d. d. 26 Novembris 1912, circa usum linguae liturgicae in sacris functionibus, expositum, Sacrae Congregationi de Propaganda Fide, uti par erat, dirimendum, suo tempore proposui.

Porro, Sacra eadem Congregatio, hanc mihi responsionem circa praefatum dubium dedit, cum Amplitudine Tua communicandum, scilicet: retinendum esse, iudicio etiam peritorum in graeco ritu, preces quomodocumque in omnibus graecis libris a S. C. Propagandae Fidei editis, omnes esse liturgicas, ut etiam in proposito dubio a Revmo Archiepiscopo innuebatur.

Rationem autem dubitandi Dominationi Tuae forsitan praebuerunt verba epistolae meae circularis d. d. 28 Octobris 1912, in quibus sermo erat de precibus *liturgicis et non liturgicis*. Sed animadvertendum est, epistolam illam ad omnes Hungariae Revmos Episcopos etiam latini ritus datam fuisse, quo in ritu, uti Dominatione Tua bene novit, recte sermo fieri potest de precibus *liturgicis et non liturgicis*.

Ceterum sensus aestimationis et reverentiae meae erga Dominationem Tuam licenter profiteor, et permaneo

Dominationi Tuae Illmae ac Revmae

addictissimus in Chr.

† *Raphael Archiep. Laodicen.*
Nuntius aplicus.

Pe românește:

I.

Ilme și Revme Domnule,

Amplitudinii Tale de loc nu-Ți este necunoscut, că în unele parohii ale Ungariei s'a vârit abuzul de a se folosi în funcțiunile liturgice limba magiară, carea nefiind limbă liturgică, nici de cum nu este iertat, să se folosească ca atare: cu atât mai vârtos, că Scaunul Apostolic de multe ori a osândit praxa aceasta ilicită și a poruncit, ca ea să se delătore.

Iară Preafericitul Părinte știind, că rânduielile canonice referitoare la lucrul acesta încă nu au ajuns, să se respecte pretutindena, cum se cade, s'a îndurat a-mi impune slujba de a împărtași tuturor Reverendisimilor Arhieriei ai regatului magiar voința, ce o are Dânsul în obiectul acesta grav.

Sfinția Sa pofteste deci și poruncește, că Reverendisimii Ordinari ai ținuturilor să facă cercetare spre aceea, ca de cumva în dieceza lor s'ar păzi praxa aceasta vrednică de osândă, cu prudență, dar și cu energie să se sîrguească a delătura de pretutindena abuzurile, și să redea cinstea limbii liturgice, carea în sensul legilor canonice, ce privesc fiește care rit, a bună samă are singură să se folosească în funcțiunile liturgice.

Și nici nu este întemeiată temerea, că prin aceasta s'ar pricinui poporului pagubă ori sminteală; doară aci se tractează numai despre liturgie și despre limba liturgică în sens propriu și în rândul cel dintâiu despre slujirea preasfinte jertfe liturgice, și așa dară nu e vorbă despre rugăciunile publice, dară neliturgice, și cu atât mai puțin despre cele private, nici despre predicarea cuvântului lui Dumnezeu și despre instrucțiunea creștinească a credincioșilor, carea are să se facă în limba vernaculă, de carea se folosește poporul, ba și în limbi diferite, dacă una nu e înțeleasă în destul de toți. (Instrucțiunea S. Congregațiunii a Episcopilor și Monahilor dată către Reverendisimii Episcopi ai Ungariei în 28 Maiu 1896 N. IX.)

Acestea Reverendisimii Episcopi să nu întrelase a le aduce aminte clerului și poporului, și de odată să arete poporului creștin motivele preagrave și preasfinte, cari îndeamnă Sfântul Scaun, să aducă și să păzească legile despre limbile, cari au să se folosească în preasfintele taine și în slujbele dumnezeiești, și datorința strânsă, carea obleagă pe Păstorii și Slujitorii bisericesti, să-și dea toată silința, ca curățenia riturilor și a sfinte rânduieli liturgice să se păzească în tot de una și să se observe pretutindena, în conformitate cu decretule preaînțelepte și cu regulele preaprudente ale aceluia-și Sfânt Scaun. Iară despre cele ce vor băga de samă în lucrul acesta, pe cum și despre remediile potrivite, cari le-au folosit, aceia-și Reverendisimii Ordinari să nu întârzie a raporta Sfântului Scaun ori Nunțiatunii Apostolice.

Iară să știe Reverendisimii Episcopi, că guvernul magiar regesc, după cum s'a obligat prin contract, va da Arhierilor tot ajutorul și folosință neîncetată, ca să se păzească cu sfințenie rânduiala Sfântului Scaun despre aceea, ca limba ver-

naculă nici odată să nu se folosească în sfânta liturgie.

Împărtașind acestea scl.

Viena în casele Nunțiatunii Apostolice în 28 Octobre 1912.

† *Raphael Arhiep. Laodicen.*
Nunțiu Apostolic.

II.

Nr. 7950—1012.

Excellentissimului și Reverendissimului Domn Raphael Scapinelli de Leguigno Arhiepiscop Laodicean, Nunțiu Apostolic.

Wien

I. am Hof 4.

Excellentissime și Reverendissime Domnule!

Epistola circulară ddo 28. Octobre 1912., cu carea Escelența Voastră Reverendisimă din porunca Preafericitului Părinte ai binevoit a urgita Episcopilor Ungariei, ca în funcțiunile liturgice să se folosească numai limba liturgică a fiește cărui rit, o am primit și voiu să o împărtașesc clerului arhidiecezei încredințate grijii mele păstorești. Dară după ce în ritul grecesc abia se poate face deschilnirea între rugăciuni publice liturgice și neliturgice, ci rugăciunile acestea toate se cuprind în Euhologiu și în cărțile celealalte liturgice și pot și au să se numească liturgice, fiind că privesc chipul de a administra sacramentele și sacramentalele: rog preaumilit pe Escelența Voastră Reverendisimă, să binevoească a-mi da de știre, dacă porunca amintită a Preafericitului Părinte privește toate rugăciunile acestea cuprinse în cărțile amintite?

Blaj în 26. Novembre 1912.

Al Escelenței Voastre Reverendissime preaumilit serv
Victor Mihályi de Apsia
Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș.

III.

Nunțiatuna Apostolică Nr. 832.
Viena în 20 Februarie 1913.

Excelentissime Domnule

Dubiul despre uzul limbii liturgice în funcțiunile sacre, carele Domnia Ta Illustrisimă și Reverendisimă l-a spus în preaprețuita sa scrisoare din 26 Novembre 1912., după cum s'a convenit, l-am propus la timpul său spre hotărîre Sacrei Congregațiunii de Propaganda Fide.

Aceea-și Congregațiune mi-a dat deci referitor la amintitul dubiu acest răspuns, ca să-l împărtașesc Amplitudinii Tale, anume: că este a se țineă, și după judecata pricepuților în ale ritului grecesc, că rugăciunile ori cum cuprinse în cărțile grecești editate de S. C. de Propaganda Fide, toate sunt liturgice, în ce chip și Reverendisimul Arhiepiscop încă a spus-o în dubiul propus.

Motivul de îndoială poate că l-au dat Domniei Tale cuvintele epistolei mele circulare ddo 28 Octobre 1912, în cari eră vorbă despre rugăciuni liturgice și neliturgice. Dar e de observat, că epistola aceea a fost îndreptată către toți

Reverendisimii Episcopi ai Ungariei și așa dară și către cei de rit latin, în care rit, pe cum bine știe Domnia Ta, pe dreptul poate fi vorbă despre rugăciuni liturgice și neliturgice.

De altmintrea scl.

† *Raphael Arhiep. Laodicen.*
Nunțiu Apostolic.

Deschiderea noaua sesiuni parlamentare. Noaua sesiune parlamentară se va deschide Luni în 5 Maiu a. c. Convocatorul s'a trimis deja tuturor deputaților. Chestiunile ce vor veni la desbatere, încă nu sunt fixate. În ședința primă se vor mântui deci numai formalitățile obicinuite.

Din prilejul Rusaliilor catolice nu se vor mai ținea apoi ședințe până în 26 Maiu a. c.

Roma și ungurii. Dragostea celor din Roma față de patrioți noștri e înălțătoare de inimi. Foile din Budapesta anunță că ministrul Iankovich a fost în audiență la Maiestatea Sa și a făcut mai multe propuneri privitoare la situația bisericeii de Hajdudorogh și la „agitațiile“ românilor gr. cat. din Sătmar. Ca să aibă informații sigure în cauză a căutat ministru Iankovich și pe nunțul papal, căci se temea că Roma și-a schimbat punctul de vedere cu privire la teritorul diecezei de Hajdudorogh fixat de bula papală. Scapinelli a declarat, că Sfinția Sa, deși factori puternici au intervenit, nu e aplicat a schimba nici batâr o iotă în numita bulă și nu va permite, ca să se înstreineze dela Hajdudorogh nici o comună încorporată. Ministrul a cerut atunci ca dispozițiile bulei referitoare la reședința episcopiei se fie modificate, căci guvernul nu mai e de acord ca aceea să fie în Hajdudorogh. Nunțul a declarat, că deși nu se obișnuiește a se schimba în bula papală de atare natură, pentru guvernul maghiar se face și aceasta, așa după cum dorește După cari s'au despărțit cei doi.

Expoziție maghiară. Din cercuri guvernamentale se anunță, că ministrul agriculturii se ocupă cu ideea unei expoziții regnicolare. Expoziția e contemplată pe anul 1916. Foile guvernului salută ideea, care va da prilej din nou maghiarilor, ca să arete lumii, ce progrese uriașe au realizat pe toate terenele. Cele opoziționale însă sunt tare împotriva. „Ce vrea să expună guvernul? scrie o foaie de sara. Arătați-ne un singur pas, pe care l'am făcut dela expoziția cea mare (din 1896) înainte? Am vrea să vedem ramul acela al industriei, ori al mișcării economice, care ne-ar vorbi de progres. N'avem nici industrie, nici comerț, nici aranjament cultural, n'avem nimic... avem însă păcate și violări politice și economice, cămătării, usură, parlamentarism, chestia spitalelor, țară fără drumuri lipsă de cai ferate etc.“

Noi mai propunem una: Să nu se uite din expoziție: Episcopia de Hajdudorogh, Lex Apponyi, colonisările, parcelările, lex Darányi reforma electorale etc.

Gruparea partidelor opoziționale maghiare. Conte Karolyi Mihály, unul dintre corifeii opoziționalilor, a înduplecat pe șefii fracțiunilor opoziției la o co-

laborare comună. Baza colaborării ar forma-o reforma electorală, care să corespundă și celor mai exagerate așteptări democratice!

Va să zică cântecul vechiu. Andrásy, Kossuth, Apponyi et tutti quanti pentru reforma electorală democratică! Mai este naiv, care să creadă paradoxul acesta?

Pustiirea nemeșilor. Sunt desperați patrioții noștri. Deputația condusă de vicecomitele Clujului Dozsa Endre la guvern s'a întors cu mâinile goale și cu o strașnică lecție. Ministrul agriculturii, contele Serényi, a răspuns scurt la cuvintele vorbitorului, că nu e în aceea situație de a putea face ceva în favorul nemeșilor. Cu legi nouă nu poate să le ajute, căci lor nu legi le trebuie, ci le trebuie bani. Ministrul a zis, că până acuma 67 de nemeși și-au oferit moșiile statului spre cumpărare. S'a convins din multe altele, că nemeșii ardeleni ar voi să aibă rente grase iar de moși hăbar să naibă, căci le vând și dau în arândă cu o ușurință surprinzătoare. Ministrul are de gând să vândă și bunurile statului, care le-a cumpărat mai de mult, și proiectul de lege respectiv îl va prezenta Camerei încă în vara anului acesta.

Nemeșii scapără acum de mânie.

Reuniunea de misiuni sfinte populare a preoților din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

În decursul Sfințelor Paresemi a dezvoltat o activitate foarte binefăcătoare prin exercițiile spirituale, ținute cu clerul și cu poporul nostru. În cele următoare comunicăm localitățile, în cari s'au ținut exerciții spirituale și numele acelor preoți, membri ai Reuniunii, cari au ținut cuvântările sacre și au condus exercițiile spirituale.

I. Exerciții numai pentru preoții s'au ținut:

1. În Lugoj din 17—21 Martie, luând parte la acele exerciții Ilustritatea Sa episcopul Dr. Valeriu Traian Frențiu, membri capitulului catedral și ceilalți preoți gremiali, preoții bănățeni și câțiva protopopi din dieceza. Esortățiunile le-a ținut toate Mult On. Ștefan Roșianu, profesor și spiritual la Seminarul teologic din Blaj.

2. În Făgăraș din 9—12 April 1913. La dorința noului vicar foraneu arhiepiscopesc P. On. Iacob Popa, au participat la aceste exerciții o parte din preoți, pe când ceilalți au rămas acasă, ca să provadă lipsele spirituale ale credincioșilor; având să participe dânsii la exercițiile spirituale în anul următor. Exortățiunile sacre și aici le-a ținut M. On. Ștefan Roșianu, profesor și spiritual.

3. În Reghinul-săsesc au avut loc exercițiile preoțești din 17—19 April, conduse fiind de Prea On. Dr. Elie Dăianu, protopopul Clujului și P. Leon Manu, ieromonah la mănăstirea Prislopului. La exerciții au luat parte 29 preoți din protopopiatul Reghinului, 5 din al Fărăgăului și 1 din dieceza Gherlii.

4. Exerciții spirituale cu preoți cu prilejul misiunilor populare, s'au ținut la Uioară în 3 April a. c. prin Rever. Dr. Isidor Marcu, canonic metr. și la Fildul-de-mijloc în 18 April prin M. On. Ștefan Roșianu, prof. și spiritual. În Uioara s'a ținut în 4 April

exerciții numai cu învățătorii potrivite chemării lor, prin Rev. Dr. Isidor Marcu.

II. Misiuni sfinte pentru popor s'au ținut:

1. Din 2—6 April inclusive la Uioară, conducând sacrele exerciții și predicând credincioșilor canonicul Dr. Isidor Marcu și profesorul de teologie Dr. Alexandru Rusu. S'au mărturisit și cuminecat la 700 credincioși.

2. În Băgău numai pentru credincioșii de acolo, din 5—7 April, fiind predicatori profesorii de teologie Ștefan Roșianu și Dr. Ioan Coltor. S'au mărturisit ca la 500 credincioși.

3. În Tătărlău din 3—6 April, sub conducerea protopopului Biei, Iosif Lita, fiind ajutat la predicare de câtra preoții Ioan Gligor din B.-Sânmielăuș și Victor Barna din Jidveiu. S'au mărturisit la 400—500 credincioși.

4. În Reghinul săsesc din 17—21 April au condus exercițiile spirituale și au predicat Dr. Elie Dăianu și P. Leo Manu. S'au mărturisit la 300 credincioși.

5. În Catina din 18—20 April au predicat și au condus sfânta apostolie profesorul Dr. Ioan Sâmpălean și secretarul mitropolitan Dr. Alexandru Nicolescu. S'au mărturisit la 500 credincioși.

6. În Fildul-de-mijloc din 18—20 April a propovedit cuvântul adevărului și a condus sfânta misiune Părintele Ștefan Roșianu. S'au mărturisit cam la 1200 credincioși.

În tot locul conducătorii sfințelor misiuni populare și exercițiilor spirituale pentru cler au fost ajutați de preoții din districtul respectiv, cari cu zel și abnegațiune apostolică au săvârșit diversele rugăciuni și funcțiuni sacre, împreunate cu exercițiile spirituale, și au ascultat mărturisirile credincioșilor.

Misionarii pretutindena au fost primiți cu plăcere și ascultați cu cel mai viu interes. Sute de credincioși au petrecut partea cea mai însemnată a zilei pe timpul exercițiilor sacre în biserică, lăsându-și la o parte ocupațiunile obișnuite și ocupându-se singur de afacerea cea mai importantă, de mântuirea sufletului. Aceasta dovedește, că poporul nostru este sătos de învățături religioase, dorește perfecțiunea morală, și dacă este instruit și cu înțelepciune povățuit, se apropie cu evlavie de cele sfinte. Mii de suflete, cari, poate, zăceau în letargia păcatului, au fost chemate la viață nouă și reunite cu Dumnezeu. În aceasta să-și afle misionarii cea mai dulce răsplătă pentru ostenele lor. De dorit ar fi, să avem misionari mai mulți, deoarece secerișul e mare.

Corespondințe.

Constatări dureroase.

(Continuare și fine).

După aceea ne-am consultat cu protopopul Iernutului să se mijlocească mai întâiu scoaterea repartiției de 6 mii coroane a cărui conspect a fost aprobat deja atât de Ven. Consistor din Blaj cât și de cel din Sibiu. Zis și făcut. S'a susținut conspectul de repartiție la pretură care numai de cât îl trimite antistiei comunale cu îndrumarea ca se încasseze banii dacă nu de voie de ne-

voie. În urma acestei dispusețiuni amânate în Septembrie ori Octombrie 1911 au fost provocați parochieni uniți și neuniți ca în timp de 15 zile fiecare să se îngrijască de solvirea repartiției pentru edificarea școlii. Într'acea a intervenit la mijloc restaurarea antistiei comunale respective alegerea unui nou primar comunal pe un proiect de 3 ani întâmplată în ziua de 27 Novembre 1911. S'au mișcat toate petrele ca se se aleagă primar unul dintre neuniți, din cauza că fiind ei în minoritate minusculă numai rău le-a suris norocul să se bucure de un oficiu atât de dorit de sătenii noștri. Și acum prin trecerea câtorva săteni fruntași uniți la neunire ajungând neuniții în majoritate li sa împlinit dorul-li sa făcut destul ambiției, alegându-se de primar un neunit.

Abea s'au văzut cu 1 Ianuar 1912 neuniții ajunși la cârma comunei și numai decât s'au pus pe un lucru. Afacerea cu scoaterea repartiției școlare a amuțit respective la cererea oarecui din cauza sărăciei ce apasă pe săteni a fost amânată până în primăvara viitoare. Primăvara a venit, dar cea mai mare sărăcie, cum vine totdeauna și a fost amânată pe după seceră. După seceră au venit nemai pomenitele ploii a anului 1912 și repartiția a fost delăturată dela ordinea zilei. Cu atât mai vartos că pe 23 Octombrie anul numit a fost convocat comitetul comunal în ședință pentru publicarea scriptei inspectorului regesc de școli din 2 October 1912 Nro. 3234 prin care pe baza înaltului decis ministerial de culte din 14 septembrie 1912 Nro. 3082 adus la cererea oarecui, se face cunoscut că cu 1 septembrie 1913 în Ațintiș se va deschide școală de stat cu o putere didactică, dacă comuna:

1. Va da o casă acomodată pentru care statul va solvi chirie anuală până la ridicarea unui edificiu școlar.
2. Se ca îngriji de ajustarea, curățirea și încălzirea necesară.
3. Va solvi taxa anuală de 24 cor. la fondul regn. de penziune învățătoresc.
4. Va solvi după darea de stat legiuitele 5%.
5. Va dona capitalul cultural al comunei de 400 cor. în folosul școlii de stat.

Membrii comitetului comunal fiind în majoritate neuniții cu strainii de neam, pe lângă tot protestul și insinuatul meu vot separat au votat tot. Astfel sa hotărât nimicirea școlii confensionale române din Ațintiș și deschiderea școlii de stat.

În fața acestui adevăr, din care garantez pentru tot cuvântul, se judece onor. public cetitor: cine poartă vina că în Ațintiș comună curat română se face școală de stat: Uniții ori neuniții?

Dar mai am da zis o vorbă: am fost zis mai sus că ospătarul jidan Weisz Izsák de aci și azi funcționează ca curator instituit de Judecătoria regească din Murășiuoara peste averea de 1 iugăr și 500° a bisericii gr. cat. Lângă acestea mai adaug cumcă ca atare va funcționa dacă va trăi numitul jidan până se va plăti cuincuenaiul învățătorului Drăgan restant în sumă de 258 cor. de împreună cu accidentiile cari acum sau urcat la o sumă mai mare ca capitalul din o arândă anuală de 25—30 cor. Din aceea cauză binecuvântată, că biserica gr. cat. n'are nici o avere. Unicul isvor de venit a fost numai parcela aceea de loc pusă sub secestru judecătoresc, apoi la repartiție pentru acel cuincuenal credincioșii gr. cat. nu vreu să se supună odată cu capul, numai dacă vor

fi supuși și neuniții pentru că în comun au susținut școala. Ce sa întâmplat cu repartitia aruncată pe ambele popoară spre scopul acesta am fost enerat mai sus. După ce însă m'am convins că cu școala în comun cu neuniții nici cum nu putem ajunge la limanul dorit mi-am întors cugetul la locul ajuns în gura lupului nesăturat și m'am adresat către frații neuniți se revină la cugete mai frățești și mai drepte și să ne ajute la solvirea datoriei lui Victor Drăgan.

În urma mai multor rugări și recerări și după așteptare de luni de zile în luna Februar 1912 m'au îmbiat cu 100 cor. zicând că cei mai mari ai lor nu-i lasă să ne ajute cu mai mult decât cu atâta, deși au avere de 5—6 mii coroane în bani. Eu am cerut ca după suta aceea se solvească și cametele de 5% calculate din 1 Ianuar 1907 amăsurat deciziei judecătorească, dar n'au voit zicând că nu-le conced cei mai mari ai lor. În urma acestui refuz n'am primit nici suta de coroane, ci în 18 Martie 1912 sub nrul 25 m'am adresat către Prea Veneratul Conzistor Archidiecezan din Sibiu și cu documente originale autentice am dovedit cât de mare e cuincuenalul adevărat cu care datorim învățătorului Drăgan, câte camete și de când sunt calculabile, câte spese procesuale s'au făcut și în urmă am dovedit că școala a fost susținută în comun pe baza unui acord despre care a știut și superioritatea ambelor confesiuni — rugându-mă se îndrume pe credincioși gr. ortodoxi de aci să fie ceva mai loial față de consătenii lor gr. cat. cu cari sunt înrudiți de aproape. De atunci a trecut un an și câte-va zile și Prea Ven. Conzistor Archidiecezan din Sibiu, constituit din colaboratorii Revistei teologice în parte, ca se nu-și jignească credincioșii din Ațintiș vânați dintre gr. cat. cu apucături bizantine, tace.

Din acestea se vede destul de luminat cine cauzează dezastrul școlilor noastre române în comunele noastre mestecate uniți și neuniți. Se vede destul de luminat, că armonia și buna înțelegere dintre credincioși o strică că nu preoții uniți ci cei neuniți, cari împreună cu consistorul lor perpetuiază discordia și neplăcerile odată ivite ca cu atât mai ușor se poată pescui în turbure; apoi tot ei strigă hoțului depăgubaș. Așa că foarte bine li se nimereste proverbul: dracu-i zice porumbea și-i mai negru decât ea.

Ales. Bărbulescu
paroch gr. cat. în Ațintiș.

Reviste.

Scutari mărul de ceartă. Complotul lui Essad pașa. Austro-Ungaria în pragul războiului. Vestea despre căderea orașului Scutari a umplut de îngrijorare diplomația noastră. Ambasadorii marilor puteri au hotărât, ca Scutari să fie al Albanezilor. În acest scop s'au și blocat termurii munteneșeni, ca regele Nichita să fie nevoit a se retrage de sub Scutari. Regele Nichita însă a declarat, că nu cedează cu nici un preț. A început deci din nou bombardarea orașului și

în ascuns a început pertractări cu comandantul fortăreței, Essad pașa. Rezultatul acestor pertractări a fost, că Essad pașa a predat orașul. La început se credea, că armele munteneșene au ieșit învingătoare și au silit pe Essad pașa, ca să părăsească fortăreața, pe urmă s'a adevărit însă, că nu armele, ci viclenia munteneșină a fost biruitoare.

Regele Nichita d'impreună cu Essad-pașa a tras dungă deocamdată peste toate planurile Austro-Ungariei.

Monarchia noastră a ținut mult la crearea Albaniei independente, a cărei capitală să fie Scutari. Scopul a fost, ca pe coastele vestice ale peninsulei balcanice să fie un stat creat și directivat de Austro-Ungaria, ca baremi astfel să fie stinginită prepotența slavismului în Balcan și să fie de altă parte apărată Marea Adriatică de primejdia de-a ajunge slavă.

Acestui plan, s'au opus toți slavii din Balcani. Ei doriau ca Albania să fie împărțită între ei și să-și asigure posesiunea și asupra țărmurului balcanic dela Marea Adriatică.

Austro-Ungaria însă a înduplecat reuniunea ambasadorilor dela Londra să consimtă la crearea Albaniei independente cu capitala Scutari, ceea-ce a dispăcut mai întâi Munteneșinilor, căci în Scutari priveau viitoarea capitală a lor.

Regele Nichita deci în pertactările sale secrete cu Essad-pașa i-a promis acestuia coroana Albaniei; deci în schimb predă orașul Munteneșinilor, Albania o pune sub suveranitatea Turciei și intră în alianța balcanică.

Essad-pașa a predat îndată orașul Scutari Munteneșinilor și cu ostirea de 30,000 a înaintat prin Albania, unde s'a unit cu ostirea de 20,000 alui Dșavid-pașa, și pe urmă la Valona a fost aclamat din partea oștirii de rege al Albaniei.

Planul acesta nu e pe placul Austro-Ungariei și al Italiei.

Alianța balcanică, ajunsă în posesiunea țărmurilor Mării Adriatice, ușor poate închide ori și când calea la mare Austro-Ungariei și poate face supărări și pagube comerțului Italiei, ne mai vorbind și de întărirea peste măsură a elementului slav la sudul Austro-Ungariei.

Monarchia noastră a trimis Joi ultimul regelui Nichita, că dacă nu evacuează Scutari, îl va constrânge cu arma. Trupele noastre sunt concentrate deja în mare parte la hotarele Munteneșinilor

În cazul răspunsului negativ tru-

pele noastre vor primi ordin de-a intra în Munteneșu. Inceputul ostilităților poate avea loc deci în zilele, ba poate chiar și în oarele proxime.

Războiu Austro-Munteneșin.

Știrile mai nouă comunică că Munteneșu a cedat, iar reprezentantul țării balcanice a declarat în reuniunea ambasadorilor din Londra, că Munteneșu e dispus a evacua Scutari dacă în schimb marile puteri îi garantează compenzații teritoriale ecvivalente. Italia și Austro-Ungaria au suspendat deci acțiunea militară împotri munteneșinilor, și a țărmlui albanez, până Luni, când ambasadorii din Londra vor lămuri definitiv situația. Pericolul războiului așadară a trecut deocamdată.

Cătră abonați.

Aflându-ne în pătrarul al doilea al anului, rugăm pe toți cetitorii noștri, cari sunt în restanță cu prețul de abonament, pe anul curent, să binevoiască a-l trimite, căci foaia are multe și mari lipse.

Îndeosebi ne îndreptăm rugarea cătră cei-ce sunt în restanță de pe mai mulți ani și îi solicităm să își achite datoria ce au la foate, ne mai așteptând provocări și urzorii speciali.

Administrația Uniri.

Noutăți.

Sfintele Sărbători ale Invieri au fost celebrate cu solemnitatea obișnuită și în acest an, ridicând foarte mult nivelul sărbătorilor o vreme frumoasă de primăvară. Serviciul divin a fost pontificat de Escelenția Sa Metropolitul Victor care a ținut și predica. Sfânta Evanghelie a fost citită atât în catedrală, cât și în biserica parochială, în mai multe limbi. Clerul gremial a fost întrunit apoi la masă, în castelul metropolitan.

Redacțional. Fiind Joi ziua muncitorilor și culegătorii tipografi sărbătorind sărbătoarea muncii, foaia noastră n'a putut să apară.

Parastas pentru Dr. Ioan Rațiu. Cetim în Gaz. Trans.: Din Sibiu ni se scrie: Astăzi Marți în 29 April 1913 s'a ținut în biserica parochială gr. cat. din Sibiu un parastas solemn pentru sufletul fericitului Dr. Ioan Rațiu, fost prezident al partidului național român; parastasul a fost celebrat la mandatul Ex. Sale d-lui Archiepiscop și Metropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihalyi, de canonicul Dr. Vasile Suciș din Blaj — asistat de protopopii: Nicolae Toganu, Arseniu Bunea și Valeriu Florianu în prezența întregii familii a răposatului și a unui public numeros, remarcându-se și prezența d-lui Iuliu Maniu, avocat în Blaj, a inspectorului de școale în retragere Iuliu de Bardosy etc. După parastas s'a făcut

un pelegriaj la mormântul fericitului Dr. I. Rațiu cetindu-se și acolo rugăciunile obicnute pentru repotați și cântându-se „In veci pomenirea lui!” Panegiricul l-a rostit în biserică canonicului Dr. Suciu relevând constanța principiilor ce l-a caracterizat în întreaga viață pe Dr. Ioan Rațiu.

Pentru frați. Croații, sârbii și peste tot popoarele slave ale monarhiei au serbat în cele mai multe locuri învingerile sârbomuntene. Mai ales cu ocaziunea cuceririi orașului Scutarii de către munteneștii au fost iluminate multe comune și casele decorate cu drapele. Autoritățile publice au văzut, se înțelege în aceste manifestații de simpatii, tradare și revoltă și au luat pe manifestații la goană. Primariul deținut a unei comune croate a zis: „Dvoastră maghiarii a-ți trimis o sabie de onoare generalului Togo, pentru învingerile Iaponezilor, cu cari nici înrudiți nu sunteți, a-ți mers în deputație la Ozman și Abdul Kerim pașa... și noi să nu ne bucurăm de învingerile fraților noștri, cari au scuturat jugul sclăviei după suferințe de 500 ani?” Toate au fost înzădar.

Cursuri suplimentare. În conformitate cu ordinul-circular al dlui Ministru r. ung. de culte și instrucțiune publică dela 10 April 1913, Nr. 49343, dela 1—22 Iulie st. n. și în anul acesta se vor ține *cursuri suplimentare* pentru învățătorii școlii primare 1913 și anume pentru învățătorii școlii primare la institutele pedagogice din: Csurgó, Kiskunfélegyháza, Léva și Sárospatak; iar pentru învățătoare în Szabadka și Sepsiszentgyörgy.

Programa acestor cursuri suplimentare e:

1. Nizuințele și rezultatele mai noi pe terenul social-pedagogic la noi și în străinătate.
2. Desemnul și lucrul manual în serviciul învățământului intuitiv.
3. Invățarea limbii maghiare în școlile cu limba de propunere nemaghiară (10 lecțiuni).
4. Invățarea cântului, desemnului și a lucrului manual în școlile primare (8 lecțiuni).
5. Punerea în praxă a cunoștințelor din matematică și științele naturale (5 lecțiuni).
6. Prelegeri de model din obiectele numite la punctul 2, 3, 4 și 5.
7. Tovărășiile agricole și învățătorii (6 lecțiuni).
8. Comptabilitatea agricolă cea mai nouă.
9. Exerciții practice din desen și lucrul manual (24 ore).
10. Escursiuni pentru vizitarea instituțiilor publice ș. a.

La fiecare din aceste cursuri vor fi primiți câte 50 învățători, și anume câte 30 pe cheltuiala statului. Aceștia vor primi întreținerea întreagă în internatul institutului și câte 15 cor. Cheltuieli de drum.

Ceice vor urma aceste cursuri pe cheltueala lor proprie, vor avea în internatul institutului cvartir gratuit, iar mâncarea pentru un preț redus.

La aceste cursuri pot lua parte toți învățătorii fără deosebire de religie și naționalitate.

Rugarea netimbrată pentru primire se înaintează inspectorului școlar reg. în a cărui cerc se află învățătorul.

Terminul concursului e fixat pe ziua de 15 Maiu st. n. Cererile înaintate mai târziu nu se vor lua în socotintă.

Atragem atențiunea învățătorilor noștri asupra acestor cursuri suplimentare.

Limba de catehizație. Teodor Studitul se capriciează cu dinadinsul să măture la poarta noastră, când la a lui ar avea binișor de lucru. Acum constată, că la gimnaziul de stat din Gherla cateheții noștri au mandat dela episcopul, ca să propună religia și în ungurește, ca să li-se dea remunerația, pe care cel gr-or. nu o capătă. „Sutele de mii zice T. St. au și o contra-valoare”. Noi în chestia limbii de catehizare ne-am spus cuvântul, care ne-a costat și un proces de presă. În privința aceasta absolute nu avem lipsă de avertismentul revistei din Sibii. Hotărîrea conferenței episcopicești de a nu ceda ordinațiunii ministeriale, a fost strictisim observată de preoțime. În arhidieceză nu s'a aflat un singur preot — deși avem destui săraci și lipsiți, cărora și remunerația aceea ministerială le-ar prinde foarte bine — care se desconsideră hotărîrile episcopilor și să catehizeze ungurește. E aceasta un document, care e destul de grăitor. Că în Gherla s'au schimbat lucrurile — nu știm. Dar că neuniții propun în multe locuri ungurește pentru a căpăta remunerația de 100 cor. dela stat — o știm. Ba în Orăștie protopopul a dat și un revers, că va propune și ungurește unii articoli de credințe și pe baza acestui revers au fost primiți elevii gr-or. în gimnaziul reformat. În Ghelar și Tetuc etc. cateheții gr-or. propun și ungurește. Vă recomandăm deci dlor: Măturați la ușa Dvoastră!

Contribuiri marinimoase. Pentru acoperirea speselor împreunate cu misiunile, comitetul central al Reuniunii au primit marinimoasa dela Cassa diecezană din Lugoj 50 cor., iar dela vicarul Făgărașului 25 cor. Primească dăruitorii marinimoși cea mai ferbinte mulțămită.

Predicile lui nea Saftu. Părintele Saftu din Brașov s'a pus pe lucru Tună și fulgeră împotriva ticălosului de Iuda-trădătorul și netezește incetinel biserica dreptmăritoare. Predicile ar fi să fie cu anumite aplicații: La Vlaicu, la protopopiatul unit din Brașov ori mai are Sfinția Sa și alte daraveri. — Dumnezeu știe? Atâta putem constata, că părintele Saftu e minunat și ca popă, dar încă ca predicator! Noroc, că în predici e totdeauna național-ortodox și să cam ferește de cuvântul: Dumnezeu. Altcum ar constrânge sfinții din biserica Sf. Nicolae, ca să caște grozav ochii la Sfinția Sa.

Inlesnirea comasațiilor. Legea comasațiilor dispune ca statul să anticipeze speșele cu comasațiile. Aceia însă cari cer comasația sunt totuși datori, ca să depună o cauție de 500 cor. Ordinațiunea mai nouă a ministrului de agricultură absoalvă acum și pe aceștia dela depunerea cauției. Se recere de acum încolo numai un atestat al reuniunii agricole comitatense prin care să se documenteze, că comasarea să face în interesul obștei.

Spre știre. Ni se trimite spre publicare: Perceptoratul regesc din loc își are oarele oficioase din 1 Maiu până în 31 Oct. dimineața la 7 oare și până la 1 oară d. a. Afacerile de bani se mântuiesc începând cu 9 oare a. m.

Convocare. Despărțământul „Fogaras—Făgăraș” aparținător Reuniunii învățătorilor din Archidieceza gr. cat. în senzul § 21 din statute își va ținea adunarea de primăvară la 11 Maiu st. n. a. c. în comuna Alsókomána (Comăna infer) la care avem onoare a invita P. T. membrii fundatori și ordinari precum și pe toți binevoitorii școliei. Octavian Popp prezident. Zacheiu Filip notar.

Rupere de nori și grindină. Luni în 28 Aprilie — a doua zi de Paști, s'a descărcat o puternică furtună împreună cu rupere de nori și grindină asupra câtorva comune din comitatul Clujului, dela marginea Ardealului. Ploaia s'a început la orele 4 p. m. și a ținut 5 ore necontentit, cauzând pagube enorme. În comunele Poieni, Egeriște și Hodiș a dus apa câteva șuri și case, încât numai urma a mai rămas. Circulația trenurilor pe linia Budapesta—Predeal s'a intrerupt cu totul pe timp de 12 ore, iar drumul de țară în cele mai multe locuri e acoperit cu mai mult de 1 metru de noroi. Pagubele la drumul de fer și de țară se evaluează la 100.000 cor. și tot atât ale singuraticilor locuitori.

În comitatul Sălăgiu în an. școl. 1910—11 au frecventat școala de toate zilele 20161 de școlari. După naționalitate: români 10483; unguri: 9417, germani: 126; slovaci: 127; țigani: 5. — După religie: greco-catolici: 9884; romano-cat.: 1507; reformați: 6929; lutherani: 118; greco-orient.: 686; unitari: 3; ovrei: 1133, baptist: 1. — Școala de repetiție o-au frecventat 3825 de elevi, dintre cari români 2722; unguri 1091; slovaci 12; după religie: romano-catolici 250; gr-catolici 2521; reformați 792; greco-orientali 210; ovrei 52. Sunt în comitat: 64 de școli de stat cu 169 de puteri didactice; 1 școală comună cu 1 învățător, 15 școli confessionale rom.-catolice cu 21 de învățători, 167 de școli gr-cat. cu 178 de învățători, 24 școli reformate cu 27 de învățători, 1 școală luterană cu 1 învățător, 9 școli greco-orientale cu 9 învățători, 2 școli ovreești cu 2 învățători, 3 școli susținute de reuniuni cu 3 învățători. Dintre aceste 1 (din Șimleu) e română.

Din cauza aglomerării de material a trebuit să suprimăm pentru numărul de azi foiletonul.

Sirolin

„Roche”

Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație.

In morburi de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloza copiilor.

Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 6—20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.

Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.

Tipicul anului 1913.

— de Septimiu Popa. —

Luna Maiu.

5. Dumineca paralicului. Ev. Inv. IV. Sâmbătă seara toate din Penticostar, cum arată acolo. Asemenea și Duminecă dimineața, cântând catavasiile paștilor, iar după Doxologie Stichira în v. IV. Duminecă seara din Penticostar 3 și din Minei 3 dela o martiră, cu Mărire și acum din Penticostar. Văhod și Prochimen „Iată acum“. Stichovna din Penticostar și troparul versului 3.

12. Dumineca Samarinenii. Ev. Inv. VII. Sâmbătă seara și Dumineca dimineața toate din Penticostar după sistemul Duminecii trecute. Asemenea și Duminecă seara, punând din Minei cele dela „o martiră“ — iar topar cel al versului IV.

19. Dumineca Orbului. Ev. Inv. VIII. Sâmbătă seara toate din Penticostar. Duminecă dimineața asemenea din Penticostar cu Catavasiile din Penticostarul mare: Mântuitorului Dumnezeu. Duminecă seara din Penticostar 3 și din Minei 3, dela un martir. Iar Stichovna din Penticostar și troparul versului 5.

23. Înălțarea Domnului. Mercuri seara toate din Penticostar, asemenea și Joi dimineața. La Mănecat cetim Evangelia învierii III, iar după Evangelie „Învieria lui Hristos“. Psalm 50. Mărire v. 2. „Pentru rugăciunile Apostolilor“. Și acum: „Pentru rugăciunile Născătoarei“, apoi stichira din Penticostar „Măntuiește Doamne poporul tău“ etc. și se închid ușile împărătești. Catavasiile înălțării și toate celelalte din Penticostar. E de însemnat că atât la inseratul de Mercuri seara, cât și la Mănecatul de Joi dimineața după Bindecuvântare se cântă „Hristos a înviat de 3 ori“ — iar dela Catavasiile mănecatului încoace se mai cântă.

Joi seara cântăm la Doamne strigat-am 3 din Penticostar și 3 din Minei dela un „cuvios“. — Mărire. Și acum din Penticostar: Născutute-ai. După Văhod cântăm prochiemenul: Dumnezeu nostru în cer. Stichovna întreagă din Penticostar și Troparul Înălțării.

În aceasta zi Joi, după obicei eșim la țarină la sfințirea apei, unde cetim și molitvele țarinii din Euchologiu.

Sâmbătă seara toate ale Penticostarului cu cele 3 pareții. Duminecă dimineața asemenea, cântând catavasiile Înălțării. Tot așa și Duminecă seara, punând 3 din Mineiu dela un sfințit martir.

Partea Literară.

Inferno de Dante.

Cânt 10.

După: Poletta.

Suntem în cercul al 6 lea în lăuntrul orașului Dite în care, în morminte înfocate așezate de-alungul zidurilor orașului de foc, se chinuesc „Epicureii“ fie cei vechi păgâni, fie cei moderni creștini. Epicureii au avut de prim dascăl pe Aristip din Cirene născut în anul 404 înainte de Hristos. Dar Dante, urmând pe Cicero (De officiis III. 33, 117), socotește de cap al lor pe Epicur, născut

aproape de Athena în anul 342 și mort în anul 270 înainte de Hristos. Învățătura lui Epicur era, că omul ca și animalul, e făcut numai pentru plăceri: „ede, bibe, comede, post mortem nulla voluptas“ negând nemurirea sufletului. Cântul are părți ce te fascinează prin frumusețea lor, prin plasticitatea formelor, prin eleganța dicțiunii.

v. 3. Putem vedea pe acel popor ce zace
Aci în sicrie? Căci păzite nu's
Și toate-și au deschise-a lor capace.

Mormintele, sau mai bine sicriile nu erau păzite. Diavolii rușinați și fugăriți de Inger, solul lui Dumnezeu, cum s'a văzut în cântul IX, au lăsat sicriile nepăzite. De aci dară cuvintele lui Dante către Virgiliu.

v. 4. Inchide-se vor toate el mi-a spus
Din Iosafat când s'or întoarce iară
Tot însu'n trupul cel avuse sus.

În valea Iosafatului, o mică vale spre Răsărit dela Ierusalim, va fi după cuvintele Scripturii, judecata din urmă a tuturor neamurilor. Până atunci sicriile vor fi tot deschise, ca să primească sufletele materialiste, bestiale, pe Epicureii, câți s'or perinda pe scena lumii.

v. 5. De această parte-un cimitir separă
Pe Epicur cu toți ai săi ciracii
Cari sufletul prin trup îl fac să peară.

Între ciracii lui Epicur, adevărați adepți ai doctrinelor acestuia, Dante înșiră, cum se va vedea mai la vale, pe Farinata, Cavalcante, Frederic II., Ubaldini etc., toți Ghibellini, căci cum ne spune Schlegel, pe lângă alte păcate, acești partizani prefereau lucrurile vremelnice celor sufletești, negând deadreptul puterea sau existența vre-unui spirit nevăzut. Cesare Cantù înțărăște în istoria lui această afirmație.

v. 6. Ca și dorinții aceleia ce mi-o taci.

Dorința lui Dante era să știe dacă acolo erau sau ba compatrioți de ai lui, cu atât mai virtuos, că dela Ciaccio înțelesese în cânturile de mai înainte, că Farinata, Cavalcante și alții sunt abunăseama în Iad și încă între sufletele cele mai negre.

v. 9. Din nobila cetate cărei eu
Se poate că povară îi fui odată.

E vorba de Florența!... Florența o cântă și amintește Dante cu multă însuflețire în toate scrierile lui, zicându-i: „nobil patria“, „la gran villa“, „la bellissima e famosissima figlia di Roma, Florența“; sau: „ad voluptatem nostram, sive nostrae sensualitatis quietem, in terris amaenior locus non existit“, adevărat: „pentru plăcerea noastră, sau satisfacerea poftelor, nu există loc pe pământ mai desfătătoriu“.

Cum i-a fost Farinata, — căci el vorbește — povară Florenței, vom vedea mai la vale în v. 11.

v. 11. Dar, el, întoarce-te! ncepu să-mi zică,
Ce faci? Nu vezi pe Farinata, care
Din brâu în sus din groapă-i se ridică?

Despre Farinata zice Filip Villani, că a fost militar vestit surcel al familiei nobile a Ubertilor. descendenți de-a lui Catilina. El era căpitanul cel mai vestit al Italiei pe vremuri. bătând de două ori pe Florentinii, cari nu voiau să-i sufere dictatura: odată în Februarie 1248 cu ajutorul lui Frederic al II., iar altădată în 1260 la Montaperti lângă Arbia, rîuleț aproape de Siena, cu ajutorul lui Manfred regele Pugliilor și a Siciliei. A murit în exil.

v. 12. El sta sumeț cu capul și cu pieptul
Părând, că iadu n'tru nimic îl are.

Ce frumos ne zugrăvește Dante figura cruntă a acestui erou neînblânzit, spaima dușmanilor săi pe vremuri, care-i izbea fără veste, cât li-se părea că visează, cum zice același Villani! Sfîdează iadul întreg cu toate torturile lui! Au nu ne rămâne în suflet impresia neștearsă a infinitului? a puterii nemărginite? Nu ne vin în minte versurile lui Virgiliu:

manet imperterritus ille
Hostem magnanimum opperiens, et mole sua
[stat?

v. 14. În treacăt m'a privit, apoi cu crunte
Priviri m'a întrebat: Ce neam ț-au fost
[strămoșii?

Farinata se uită la Dante, și năcăjit că nu-l recunoaște îl întreabă bănuitor cine i-au fost străbunii? Nu se mulțumește cu faptul, că-l știe toscan, ci vrea să se convingă oare e *ghibelin*, deci partizan de-a lui, sau doară *guelf*? În acele vremuri ale patimelor politice, aparținerea la un partid sau altul, nu era bazată numai pe opinie sau judecată volubilă, ci era un feliu de ereditate familiară.

v. 16. Și-a zis: cu mine-ai tăi părinți cumplit
Ca și cu ai miei cu toții se purtară
De aceea n două dăți i-am și gonit!
Din răspunsul lui Dante, Farinata se convinge, că are de lucru cu un adversariu politic. Deci i-se aprinde sângele, i-se îngămădește ura iarăși în suflet și izbucnește în cuvintele energice din acest vers. Pasajii sublime! Ni-se înfățișează imaginea unui erou, care numai cu privirea fugărește pe dușmanii săi, vârându-i în toți sperietii.

v. 17. *Guelfii* alungați din Florența în 1248, se reîntorc în 1251 rechemăți de poporul florentin, și alungați a doua oară, se reîntorc iarăși în 1266, după ce Ghibellini sunt zdrobiți definitiv prin lupta dela Benevent, în care moare însuși Manfred Familia lui Farinata însă cu toată gloria ce i-a câștigat dânsul, nu e așa de norocoasă. Nici chiar după pacea generală încheiată între Guelfi și Ghibellini la a. 1280 nu se poate reîntoarce în Florența. Pentru ea se aplică și mai departe legea ostracismului. La aceasta împrejurare face aluzie Dante în răspunsul ce-l dă în acest vers lui Farinata.

V. 18—24 Dante trece, ca dovadă a bogăției sale și a desăvârșirii artei peste care e stăpân, dela zugrăvirea unei icone splendide la zugrăvirea alteia nu mai puțin splendide: dela înfățișarea vie a unui caracter trufaș la înfățișarea unui caracter dulce și blând, dela patimă politică la afecte părintești, dela tragedie la idilă. Lucru, ce trebuie să te impresioneze numai decât. Precum în o pictură oarecare umbra și penumbra scot mai tare în relief partea luminoasă, astfel prin cuvintele și afectele de tată ale lui Cavalcante, care vine pe scenă în aceste versuri, se reliefează mai tare caracterul dărz, îngămfat și neînblânzit alui Farinata. Umbra așadar, ce se ivește și conturbă conversația dintre Dante și Farinata, este spiritul lui Cavalcante Cavalcanti, tatăl renumitului guido, primul amic a lui Dante, poet, om foarte cult și soț de studii cu Dante în orașul florilor „Firenze“. Fiind acest guido pretin *nedespărțit* alui Dante, tatăl său se uită cu multă luare aminte, doară l'a găsi în societatea lui. Dar se convinge

despre contrariul; și așa cu multă durere și îndoială și temere vrea să știricească și să aștepte totul despre acest fiu iubit al său. Tălmacind apoi o expresie de-a lui Dante în înțelesul, că Guido ar fi murit, — cu atât mai vădit, că nu primește răspuns mângâitoriu momentan — desperarea îl răpune și cade zdrobit în sicriul de foc, patul durerii sale vecinice. Dragostea de tată e zugrăvită în aceste versuri cu multă precizie și căldură; iar ideea, că sufletele condamnaților păstrează dragostea firească față de consăngeni e corectă și conglăsuiește și cu sf. Scriptură, în care sentimente analoage ni-se zugrăvesc în sufletul omului bogat ajuns în iad.

Motivul înfățișat pentru care Dante nu răspunde numai decât lui Cavalcanti, este mirarea ce-l cuprinde — cum se va vedea mai la vale — că Cavalcanti nu știe ce se întâmplă acum în lumea mare, pe când în un Cant precedent Ciaccio îi prezisese chiar viitorul. Pentru lămurire se va adresa lui Farinata.

Pe Farinata nu-l mișcă durerea lui Cavalcante, rămâne impietrit. E absorbit de un singur gând, de faptul, că familia lui nu s'a putut reîntoarce în Florența; fapt, ce-l chinuiește și roade mai mult chiar decât chinurile iadului.

V. 27. Ca să se răzbune pe Dante, care-l lovise unde-l durea mai tare, Farinata îi prezice și lui exilul după trecerea alor mai puțin de 50 de luni. De fapt, dela 7 April 1300, datul când Dante afirmative s'a scoborit în iad, până în 8 Iunie 1304, când fu exilat din Firenze, trecură aproape 50 de luni. Doamna, care n'o să iasă de cinci ori zece dați din cuibul ei, și care e stăpână în iad, e Proserpina muierea lui Pluto, regele Hadesului, care în ceriu se chiamă „Lună”.
v. 29. „S'aducă 'n temple — asemeni legi poporului”.

Foscolo ne spune, că poporul Florentin se ruga în templu: „A familia Uberta libera nos, Domine”, atâta groază ducea de Farinata și ai săi, toți din familia Uberti. Această împrejurare esplică dară, cum de Florența poate fi atât de dușmană eroului Farinata și la ai săi.

v. 31. „Fui cel ce-o apărai cu fruntea sus”.

Farinata îi amintește lui Dante, că dacă are demerite față de Florența, orașul său natal, are în schimb și merite însemnate, căci ca și un al doilea Camil, el singur a împedat, după învingerea dela Montapeti, în sfatul dela Empoli, ca Florența, să fie distrusă cu foc și sabie.

v. 34, 35. Osândiți la iad văd lucrurile viitoare, dar nu și faptele, ce se petrec în lumea mare acuma; întocmai ca presbiții, cari văd lucrurile depărtate, dar nu obiectele din apropiere. Sf. Thoma, zice în Suma Teologică I. 89.8 (toată lumea știe, că Dante era foarte familiarizat cu opurile și teologia sf. Thoma) că sufletele osândiților pot cunoaște faptele oamenilor vii nu de sine, ci sau cu ajutorul sufletelor, cari trec de aci la ei, sau prin îngeri sau diavoli, sau prin descoperire dumnezească.

v. 36. Cu ziua judecării din urmă, când timpul va înceta și se va înstăpâni pretutindenea vecinicia, va înceta ori-și-ce cunoaștere a viitorului.

v. 40 Aci e și Ubaldin și Frideric Al doilea, zisă și de-ajuns să-ți fie. Ubaldin este, Cardinalul Octavian din

familia Ubaldinilor, cari stăpâneau în Mugello și Romana toscană. A fost ghibellin infocat și se zice despre el, că ar fi exclamat adeseori dacă există suflet, l'am pierdut pentru Ghibellini”.

Dr. A. Nicolescu.

II.

Urmam acum îngusteii cărării
Ce e 'ntre zid și focul făr' de sine,
Măestrul meu și eu în urma lui

O înalte geniu ce mă porți cu tine
Prin văile impiii, cum ție-ți place,
Vorbește — am zis — și alină doru 'n mine.

Putem vedea pe-acel popor, ce zace
Aci 'n sicrie, căci păzite nu-s
Și toate-și au deschise-a lor capace.

Închide-se-vor toate, el mi-a spus,
Din Iosafat când s'or întoarce iară
Tot însu 'n trupul ce-l avuse sus.

De-aceasta parte-un cimitir separă
Pe Epicur cu toții ai săi, ciracii,
Cari sufletul prin trup îl fac să piară

Iar altor întrebări, ce mi-le faci
Răspuns avea-vei chiar aci 'n genune
Ca și dorinții acelei ce mi-o taci

Nimic n'ascund, ci vreau părinte bune,
— Cum însu-ți tu ai vrut ca să-mi dispui,
Și nu demult. — puține vorbe-a spune

Tu, cel ce-așa de oneste vorbe spui
Și treci văzând cetatea 'nflăcărată
Te rog Toscană, oprire 'n pas să pui,

Căci ești nascut, cum graiul tău te arată,
Din nobila cetate cărei-și
Se poate că povoaară-i fui odată

La glasul ăsta, fără ca să vreau,
Când el eși dintr'un sicriu cu frică
M'am strâns puțin mai mult de domnul meu.

Dar el: întoarce-te! 'ncepu să-mi zică,
Ce faci? Nu vezi pe Farinata care
Din brâu în sus din groapă-i se ridică?

Fixai deci ochii 'n ochii-acestui mare
El sta semeț cu capul și cu peptul
Părând că iadu 'ntru nimic îl are.

M'a împins atunci spre groapa lui deadreptul
Virgil cu mâna sa, ca inimoșii,
Zicându-mi scurt: vorbește ca 'nteleptul.

Când fui sub poala gropii sale roșii,
În treacăt m'a privit, apoi cu crunte
Priviri m'a întrebat: Ce neam ți-au fost stă-
[moșii?]

Eu vrând să-i spun de-toate'n amănunte
Nimic nu i-am ascuns și i-am vorbit.
Și-atunci el a 'ncrețit puțin din frunte.

Și-a zis: cu mine-ai tăi părinți cumplit
Ca-și cu-ai mei cu toții se purtară
De-acea 'n două dați i-am și gonit!

Deși goniți cu toți să 'nturnară
Răspunsăi, și 'ntăiu și-al doilea rând
Dar arta ast' ai tăi nu ți-o 'nvățară.

Văzui până'n bărbie atunci scoțind
O umbră capu'n groapa cea aprinsă
Și cred că ea 'n genunchi era șazănd,

Și-'n jurul meu privi părând cuprinsă
De-un gând c'ar fi și-altcineva cu mine,
Dar când speranța 'ntreagă 'n ea fu stinsă,

Plângând mi-a zis: Dacă te-adeuce,
Ingeniul vast prin neagra-ne 'nchisoare,
De ce nu e și Guido al meu cu tine?

Răspunsăi eu: nu viu cu-a mea valoare.
M'aduce-acest ce-așteapt' aici, și cui
Al vostru Guido nu prea-i dete onoare

Și-al său cuvânt și felul cazii lui
Mi-au spus de-al său nume numai decât
De-acea 'n vorbe așa deplin și fui.

Atunci sărind în sus. El nu-i în viață?
Nu-i dete, ai zis; deci Guido mi-a murit?
Și 'n dulce soare nu să mai răstăță?

Iar' când văzu c'o leacă m'am oprit
Că stau pe gânduri să fi dau răspuns,
Cazu 'ndărăpt și nu s'a mai ivit

Dar' celalalt măreț, el care oprire
Mi-a spus în mers, nici coastă n'a mișcat,
Nici cap el nu, nimic nici în privire,

Că ei, vorbi, 'ntregind de-unde-a încetat.
Nu știu al vostru chip de'ntors acasă,
Mai mare amar îmi e, decât ăst pat.

Dar' doamna cea de-aici nici n'o să iasă
De cinci ori zece dați din cuibul ei,
Și-ți ști ce greu această art' apasă!

Ci-așa cum iară 'n lume sus te vrei,
Să-mi spui de ce-i cumplit ne'durătorul
Popor în ori-ce lege-a sa cu-ai mei?

Măcelul face, — am zis atunci, și omorul
Ce roș facură-al Arbiei râu, prin tine,
S'aducă în temple — asemeni legi poporul!”

Iar' el, clătindu-și capul, cu suspine
Nu singur fui; și cu alții de m'am dus
Nu făr' o cauz' am mers cu ei, vezi bine

Dar singur, când să dărtme — au propus
„Că trebuie Florența dărtmată”
Fui cel ce-o apărai cu fruntea sus”!

Găsasc'a ta sămânță pace — odată
Răspunsei eu și rogu-te, din minte
Să-mi rupi un nor ce-o ține 'ntunecată.

Voi par c'ați prevedea de mai 'nainte
Ce timpul 'n viitor cu sine-adeuce,
Dar altfel parc'ar fi cu ce-i presinte”.

Vedem cât poate și-un presbit s'apuce
Vedem ce vouă 'n viitoriu v'apare,
Atât ne-a mai lăsat supremul Duce.

Dar când s'apropie — ori sunt, ni-e oarb
[ori-care
Știință, 'ncât străini de nu ne-ar spune,
N'am ști nimic de umana voastră stare.

Deci poți vedea că 'ntreg ne-va apune
Și daru — acesta 'n clipa când zăvor
Pe poarta vieții secolii vor pune”.

Atunci, ca și străpuns de-al culpei zor:
Celui căzut să-i spui acum, fă bine,
Că fiul lui e viu la cei-ce mor.

Și prejet la răspuns de avui în mine
Să-i spui c'a fost al îndoielii gând.
De care-s mântuit acum prin tine.

Măstru m'a chemat atunci la el.
Grăbit deci mai cerui să-mi spue mie
Ce soți mai are arzând în acest fel

Cu mine-acoalea zac mai mulți de-o mie,
Aici e și Ubaldin și Frideric
Al doilea, zisă, și de-ajuns să-ți fie

S'ascunse-apoi, iar' eu spre al meu antic
Poet mă 'ntorsei frământând în minte
Cuvântul lui. părăndu-mi inamic.

Porni Virgili'n mers așa'nainte
Mi-a zis: Pe ai ce ești pe gânduri dus
Iar când i-am spus acele tari cuvinte,

Reține 'n minte tot ce ți-s'a spus
In contra ta, și ascult-acum aci,
Îmi porunci Virgil, un deget ridicând-l

In fața dulcei raze când vei fi.
Al cărei ochi văd tot, al vieții tale
Intregul drum prin ea tu ți-l vei ști.

Spre stinga 'ntoarsem iar a noastră cale
Lăsând în urmă zidul și ne-am dus
Spre centru-apoi pe-un drum ce dă 'ntre vale

Ce pân' aci-ș svârlea putoarea 'n sus.

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

*Păcatele trupești mai periculoase cu colera
și ciuma.*

Scriitorul A. Stolz, unul dintre cei mai
populari scriitori germani aseamăna păcatele
senzuale cu colera: precum colera nimicește
sănătatea, curând și radical, tot asemenea și
senzualismul ruinează degrabă și total mo-
ralitatea omului.

Eu mai aflu și altă asemănare între
senzualism și coleră: păcatele trupești au
ca urmări unele morburii, cari în urma na-
turii lor sunt înrudite foarte deaproape cu
colera și ciuma. „Dacă legile omenești au
aflat de bine a nu pedepsi excesele sexuale,
natura însăși ia rolul de judecător și execu-
tor și pedepsește în mod inevitabil.“ (Dr.
Retan) Medicul francez nu țintește numai la
ruinarea sistemului nervos, ci și la morbu-
rile contagioase, ce rezultă din viața esce-
sivă. Boalele aceste sunt: gonorrhoe (tripper)
și sifilisul, groaza și blăstămul infricoșat al
omenimei. Sifilisul se numește și boală fran-
ceză, pata cea mai respingătoare în viața
popoarelor culte.

Despre morburile amintite mai sus, am
zis că-s înrudite cu colera; sunt înrudite
fiind-că aceste boale, ca și colera și ciuma
sunt contagioase.

Tuberculoză, tifus, difteritis, coleră,
ciumă, lepră, gonorrhoe, sifilis, iată tot atâ-
tea boale contagioase. Prin acestea vreau să
zic, că cauza acestor morburii sunt anumite
ființe mărunte, ce cu ochii liberi nu se pot
vedea și cari se numesc bacterii, sau bacili;
acestia ajungând în organism se sporesc
foarte iute și cauzează boalele amintite, bac-
teriile apoi pătrund tare ușor și în organis-
mul altor indivizi direct, sau indirect prin
folosirea aceluiaș pocal, ștergar, piepten sau
alt obiect.

La unele morburii, cum e colera, ciuma,
tuberculoza și tifoida, molipsirea nu se în-
tâmplă totdeauna și între toate împrejurările,
cu alte cuvinte baciliile acestor boale lipi-
cioase ajung în organism din puterea pro-

prie. Astfel se poate întâmpla, ca cineva să
fie inficiat de o boală lipicioasă, sau bacili
să ajungă în organism și cu toate acestea,
să nu fie cuprins de morb și fără să bă-
nuiască numai oaspeții periculoși, cari s'au
introdus în organismul său.

Cu totul altfel stăm cu boalele sexuale:
dacă bacteriile tripperului sau sifilisului au
ajuns în organism, acestea fără excepție in-
ficiază pe respectivul individ, cu un cu-
vânt provoacă morbul. Prin gonorrhoe (trip-
per) se produce inveninare locală, prin sifi-
lis se inficiază întreg omul, fiecare parte a
trupului.

Trebue să notez, că sifilisul se poate
câștiga nu numai prin escese, ci și fiind de tot
nevinovat. Un medic scrie, că dintre zece
sifilitici, unul și-a contras flagelul teribil, fără
să fi păcătuit. Ribbing în datele lui statistice
socotește 20% a cazurilor de sifilis, ca in-
ficiați fără vină lor. Așadară tot a cincia
jertfă a acesti boale grozave are de a-și
mulțumi neferiștea răutății oamenilor. Cu
câțiva ani mai înainte un magnat se trezește
cu o durere acută de ochi. Îl vizitează me-
dicul și constată sifilis. Respectivul a îmăr-
murit cuprins de groază. „Pe cinstoa mea
Domnule nu am păcătuit“, se jura magnatul.
A aflat mai pe urmă, că într'un hotel i-a
fost lene să-și deschidă bagajul și a folosit
ștergarul dela hotel. De aici i-a venit peri-
rea. Înainte de el a folosit ștergarul un si-
filitic. Acesta și alte cazuri de felul acesta
trebuie să servească de învățătură tuturor,
de aceea să nu folosești săpun, perie de
dinți, ștergar, de care mai'nainte s'au folosit
oameni streini, necunoscuți.

În hotel și birturi șterge mai înainte
de a bea marginea pocalului; nu poți ști
cine a avut înaintea ta. Fii atent în locurile
ferite ale gărilor și hotelurilor. Păzește-te și
de sărutările rudeniilor, dacă nu ești sigur
despre moravurile lor.

Calea morală a molipsirii e păcatul ne-
curăției. Dar însuși păcătosul inficiat nu știe,
că e inficiat ori ba, fiind-că gonorrhoea se
manifestă abia la 3—4 zile, iar sifilis și mai
târziu, așa că trec mai multe săptămâni
până află adevărul că e cuprins de boala
teribilă. Așadară boalele sexuale stau și
30—40 de zile în stare latentă, încât în sta-
rea aceasta, nici medicul cel mai isteț nu le
poate descoperi.

Ce urmează de aici?

Tinerii neesperti și ușuratici, se amă-
gesc de regulă cu aceea, că locuitoarele ca-
selor publice stau sub supraveghierea poli-
ției și trebuie să se supună vizitei medicale,
prin urmare, n'are să se teamă de nimic.
Ce orbire! Persoana inficiată poate molipsi
cu sutele, până e observată de medic și o
transportă în spital. Un medic renumit,
specialist în aceste chestii, spune franc, că
tocmai natura bolei, care se ascunde în in-
ternul organismului, face imposibilă ori-ce
controlă eficace. Mai bine ne știu spune me-
dicii cu câtă rafinerie și viclenie să știu feri
de vizita medicului, cele ce face comerț cu
păcatul. După cum spune Dr. Paul Good, nu
sunt rare cazurile, că în ziua când se îmormă-
nătează inocența, să se peardă și sănătatea
pentru totdeauna. Duchatelet-Paret scrie,
că scăderea bordurilor o află în aceea, că
„oamenii se conving tot mai mult, că casele
publice nu-i scutesc de loc de boalele sex-
uale.“

Necredinciosul Forel iarăși pentru

aceea condamnă casele publice fiind-că sunt
cuiburile de infecțiune.

Ca urmare a infecțiunii sifilitice, după
starea latentă, se produce o beșică mică,
care foarte ușor se sparge și formează o
rană, ce se mărește încet-încet. Acesta e sta-
diul prim al morbului.

Nu peste mult veninul morbului se pro-
pagă în întreg corpul prin circularea sânge-
lui și produce o indispoziție generală. Ur-
mează apoi ferbințeli și dureri crâncene. În-
treg trupul e înflorat de durere, care să-
getează oasele și mușchii, torturează nervii.
O durere teribilă de cap îl torturează până
la nebunie. În urma durerilor mari somnul
îl incunjură, încât e lipsit de odihnă. Pe
suprafața pielii se ivesc bube, sgrăbuțe,
cari îl molestează nespun, cu deosebire în
cap. Se întâmplă uneori că îi cad unghiile
și în locul lor se ivesc rane grețoase. Une-
ori boala aceasta atacă buzele, limba, ce-
riul gurii și gâtulejul (sifilis angina). Acesta
e stadiul al doilea al morbului.

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

TABLOUL III.

Țara amintirii.

[O bură deasă, din care în partea dreaptă
apare trunchiul puternic al unui stejar, pe
care să află o tablă. Ty ty! și Mytyl stau
lângă stejar].

T.: Uite lemnul acela.

M.: Și inscripția.

T.: N'o pot ceti. Mă urc pe rădăcina
asta. Da, asta-i... E scris pe tablă: „Țara a-
mintirii“.

M.: Și aici să începe?

T.: Aici, semnul acesta arată dru-
mul.

M.: Și unde-i bunicul și bunica?

T.: Desigur vor fi după bura asta. Îi
vom vedea îndată.

M.: Eu nu văd nimic. Nu-mi văd nici
mâna mea, nici picioarele (plângând) Și mi-e
frig. Eu nu merg mai departe. Vreau să
mă întorc acasă.

T.: Nu plânge și tu într'una ca Apa.
Nu ți-e rușine?... O așa copilă mare. Vezi
norul să împrăștie. Îndată v'om vedea ce-i
după nor.

[Și într'adevăr negura aceea începe a
să împrăștia, a să lumina câmpul vederii și
să vede o căsuță țărănească împrejmuțată cu
verdeață. Ușa și fereștile sunt deschise. Pe
ferești sunt flori, băgate în oale de lut, pe
prispa casei o colivie, în care dormitează o
mierlă etc. Lângă ușa pe o lavită, cufundați
într'un somn adânc stau doi oameni, un bă-
trân. Bunicul și bunica lui Tytyl].

T.: (recunoscându-i) Bunicul și bu-
nica...

M. (bătând în palmi de bucurie) Da, da!
Ei sunt.

T. (încă puțin tot cam nedumerit) Să
stăm puțin aici și să așteptăm. Încă nu e
sigur, că să vor trezi. Haide să ne retra-
gem după lemnele acestea.

[Bunica-Tyl își ridică privirea și capul, și întinde una bună, cască odată sdravăn, după aceea îl privește pe Bunicul-Tyl, care încetul pe încetul începe a să trezi și el din somn].

Bunica-Tyl: Nu știu ce e, dar am un nesimțământ, că nepoții noștri, cari is în față, azi ne vor cerceta.

Bunicul-Tyl: Atâta e sigur, că se gândesc la noi, mă simt așa de indispus, prin picioare parcă îmi trece un furnicar.

Bunica-Tyl: Trebuie, că-s foarte aproape de noi, fiindcă poți vedea, că lacrimi de bucurie mi-se furșează printre gene.

Bunicul-Tyl: Nu cred, trebuie că-s cam departe încă. Mă simt încă foarte slab.

Bunica: Îți spun, că-s foarte aproape de voi; eu mi-am recăstigat deja toată puterea.

Tyltyl, Mytyl (es repede de după lemn) Am venit! Suntem aici deja! Bunicule! Bunică! Suntem aici și noi.

Bunicul: Ei vezi, ce ți-am spus? Ce? Am știut, că azi vor veni aici.

Bunica: Tyltyl! Mytyl! Tu ești?... Voi sunteți? Ia uită-te numai la ei. (Le ese întru-întâmpinare) Nu mă mai țin picioarele. Încă și acum mă mai chinuiește reuma aceea învechită!

Bunicul-Tyl (șontăcând le ese înainte). Și eu abia mai pot. Picioarul meu cel de lemn, e cauza, mizerabilul acela picior de lemn, pe care a trebuit să-l port, decând mi-au tăiat piciorul cel adevărat, când am fost căzut de pe pom.

Bunica-Tyl: Tyltyl, tu ai crescut bine și te faci tot mai robust!

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dați orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri estime oricare sistem de motoare de benzină, ori de oțiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestre și alte rezizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50

ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, ovăz, oi, și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătesc taxa după învoială. Cu stimă:

L. Olariu
Budapest.

II, Margit Köpönyi 1/2 2.
In Buda lângă poartă Mária-thid.

Căutăm

în fiecare oraș **REPREZENTANȚI** pentru a vinde și a plasa apa minerală

„HEBE“

Numai persoana capabilă și care dispune de o garanție, sunt rugați a se adresa la „Hebe“ Soc. Act. Sângeorzul-român (Oláhszentgyörgy.) (30) 1—2

Curs de dans

pentru fetițe

voiu deschide cu ziua de 6 Maiu c. n. în Blaj, sala Casinei magh. (Kovács), — unde se primesc și înscrierile înainte.

cu stimă:

Nicolae Stoică

măestru de dans dipl.

(27) 1—3

Explicare

pentru ce se dovedește cel mai bun rezultat la spălarea cu săpunul Schicht:

1. Săpunul Schicht este cel mai bun dintre toate săpunurile.
 2. Prin succes este cel mai ieftin.
 3. Curățenia lui se garantează cu 25,000 cor.
 4. Este moale și conzervă săturile.
 5. Descompunându-se ușor, descompune ușor murdăria.
 6. Spală excelent și în apă răcită și zădărnicește îndesarea și scămășarea rufelor de lână.
 7. Frecarea odată cu săpunul Schicht are efectul frecării de trei ori cu alt săpun.
 8. Săpunul Schicht crută timp, trudă și bani.
 9. Albește rufele suplinind zănelala.
 10. Producerea lui este particulară și se folosește numai cel mai bun material brut.
 11. Experiența alor zeci de ani se observă la producerea lui.
 12. Folosind toate invențiile și experiențele câștigate se lucră la perfecționarea lui.
- Toate acestea valorează și pentru
- „Extractul de spălat Frauenlob“**

(29) 1—1

Aviz!

Cine vrea să crute bani, timp și lucră, folosească-se de următorul metod de spălat:

Încăierea rufelor: Rufele să fie numai chiar acoperite cu apă în care se pune atâta Extract de spălat „Frauenlob“ încât să facă zoi (spune) când se amestecă și apoi să lasă peste noapte la înmuiat.

Spălatul propriu preținde puțină trudă, dacă se folosește Săpunul Schicht, marca „Cerb“ Căci toată murdăria s'a solvat (descompus) deja prin „Extractul de spălat Frauenlob“ și trebuie numai acoperite cu zoi (spumă) de a Săpunului Schicht. Să se încunjure toată truda cu frecatul obositor murdăria ter-bicoasă însă se delătură dacă petele murdare se freacă cu Săpunul Schicht pe ambele fețe, (până-s udé rufele) și apoi se lasă învaluite 1 oră între celelalte rufe, atunci dispăre orice murdărie.

La apa în care se fierb rufele este consultă se adauge ceva din Săpunul Schicht sau Extract de spălat Frauenlob. Este de mare importanță a se clăti rufele mai de multe ori în apă caldă până ce dispăre toată murdăria solvată prin Săpunul Schicht și rămâne apa de clătit curată.

Dela 1878! S'a dovedit pretotindinea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

VERITABILA ALIFIE-GENTIFOLIA

(mainainte așa numita alifle miraculoasă)

Puterea și Efectul ei

Impiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Folosește la femei, cari lăptează, la pomirea laptelui și împotriva impetrierii peptului. Are un efect vindecător excelent și sigur la orbanț și totfelul de leziuni hronice, la răniri, inflamație de picioare, la cari de os, la răniri de sabie, împunsături, rani de împuscături, la tăieturi și zdruccinări; apoi la înlăturarea din corp a obiectelor străine, cum sunt sticla, tandurile, prav, alice, spini scl.; la totfelul de umflături, rani, carbuncul, exemă, cancer, parasiți, putrefacții, rosuri de încălțăminte, la tot felul de arsuri, la părți de membre înghețate, la leziuni provenite din zăcut îndelungat, la inflamații de grumazi, buboae, curgeri de urechi, abscese etc.

Comande sub două cutii nu se efeptuesc. Spedarea se face prin rambursă, sau pe lângă trimiterea anticipativă a prețului. Două cutii costă 3.60 Kor. La comande mai mari se acoardă un scăzământ însemnat de preț.

În Budapest se pot comanda dela Apoteca Török Jozsef și în cele mai multe spitării. En gros se află la drogueriile: Thalmayer și Seitz, la Erezii Kochmeister și la Frații Badanovits din Budapest, cum și în toate apotecile din țeară. Unde lipsește deposit, acolo să comandă dela:

A. THIERRY. Apotecă la Ângerul păzitor în **PREGRADA** (lângă Rohits-Sauerbrunn). (21) 4-25

Sculptor român.

În atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviezafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adică întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe spesele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 21-25

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4⁵/₁₀ cm.

Se află de vânzare

Portretul Escelenției Sale **Dr. V. Mihályi** arkiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială*.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — Indice pentru școlile primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la *Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj-Balázsfalva*.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru proști și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populară pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 K. 5,456,645.67

Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,458,689.48

Starea asiguraților cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—

„ } viață „ 11,740,710.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă cor. 2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 25-7

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.